

חלק פרק אחד עשר סנהדרין צא.

חולעת * שיוצא מן היס אחד לשבעים שנה ויוצענין בדמו תכלתו¹. ולכתמלה אינו נראה בכל ההר אלא חלון אחד: **ולמחר**. שהגשמים יורדין מתמלא כולו חלונות. ונראה למורי שביני חלון² (ראשון) משריצין כוון. אלמלא יש צידו לחיות לפי שעה: **גביהא בן פסיסא**.

כך שמו והיתה לו עקמומיות בגבו כדמוכח לקמן: ווי **לכון חיביא**.

אזי לנס לרשעים: דהיי **מסיס**. אופן שהן מיין רואין אנו שמתין והיאך יעלה על דעתנו שהממס חוזרין וחיים:

דלא הוו. אופן שלא היו מעולם נוצרין ונולדין וחיין אותן שהיו כבר לא כ"ש שחוזרין וחיים: **א"ל מינא: חיביא קרים לי וכו'**. צא לקתרו:

דימוסנאי. עוררין צעלי חמס שהיו רוצין ליטול חלק ביהודה וצירושלם:

שזאו בני אפריקא לדון וכו'. ובנגלת תענית חשיד להו כל אותן ימים שנעשה בהן נסים לישראל

וקצטס יו"ט ולהכי קאמר הכא בעשרים וארבעה בניסן לומר דיום טוב הוא ואסור בהספד משום נס זה:

ארץ כנען לגבולותיה. דלהך ארעא קרי ארץ כנען ואחס ירשחס שלא כדין דשלנו הוא דכנען אצינו

היה: **אגטין**. כתבים שלא יטול אחד בחלק חבירו כמו שנעשה אברהם

לישמעאל שלא ליטול צמה שנתן ליצחק כלום יש לזה על זה כלום:

סס טומאה. כשוף ומעשה שדיס: **צכורות**

וראה שהיוס אין בו אלא חלון אחד למחר ירדו גשמים ונתמלא כולו חלונות **א"ל** הוא מינא

לגביהא בן פסיסא ווי לכון חיביא דאמריתון מיתי חייך דחייך מיתי דמיתי חייך **א"ל** ווי לכון חיביא

ופשיטנא לעקמותך מינך **א"ל** אם אתה עושה כן רופא אומן תקרא ושכר הרבה תמול ת"ר¹ בעשרים

וארבעה בניסן איתנמילו דימוסנאי מיהודה ומירושלים כשבאו בני אפריקא לדון עם ישראל לפני

אלכסנדרוס מוקדון אמרו לו ארץ כנען שלנו היא דכתיב: ארץ כנען לגבולותיה וכנען אבוהון דהנהו

אינשי הוה אמר להו גביהא בן פסיסא לחכמים תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן לפני אלכסנדרוס

מוקדון אם ינצחוני אמרו הדיוט שבנו נצחתם ואם אני אנצח אותם אמרו להם תורת משה נצחתכם

נתנו לו רשות והלך ודן עמהם אמר להם מהיכן אתם מביאים ראיה אמרו לו מן התורה אמר להן אף

אני לא אביא לכם ראיה אלא מן התורה שנאמר: **ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו**² עבד

שקנה נכסים עבד למי ונכסים למי ולא עוד אלא שהרי כמה שנים שלא עבדתונו אמר להם אלכסנדרוס

מלכא החזירו לו תשובה אמרו לו תנו לנו זמן שלשה ימים נתן להם זמן בדקו ולא מצאו תשובה מיד ברחו

והניחו שדותיהן כשהן זרועות וכרמיהן כשהן נטועות ואותה שנה שביעית היתה שוב [א] פעם אחת באו בני

מצרים לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון אמרו לו הרי הוא אומר: **זה** נתן את חן העם בעיני מצרים

וישאלום תנו לנו כסף וזהב שנמלתם ממנו אמר גביהא בן פסיסא לחכמים תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן

לפני אלכסנדרוס אם ינצחוני אמרו להם הדיוט שבנו נצחתם ואם אני אנצח אותם אמרו להם תורת משה רבינו

נצחתכם נתנו לו רשות והלך ודן עמהן אמר להן מהיכן אתם מביאין ראיה אמרו לו מן התורה אמר להן אף

אני לא אביא לכם ראיה אלא מן התורה שנאמר: **וימושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה תנו לנו שכר עבודה של ששים ריבוא ששיעבדתם במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה אמר**

להן אלכסנדרוס מוקדון החזירו לו תשובה אמרו לו תנו לנו זמן שלשה ימים נתן להם זמן בדקו ולא מצאו

תשובה מיד הניחו זרועות וכרמיהן כשהן נטועות וברחו ואותה שנה שביעית היתה ושוב פעם

אחת באו בני ישמעאל ובני קטורה לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון אמרו לו ארץ כנען שלנו ושלכם

דכתיב: **ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם וכתבי**⁶ אלה תולדות יצחק בן אברהם אמר להן גביהא בן פסיסא

לחכמים תנו לי רשות ואלך ואדון עמהם לפני אלכסנדרוס מוקדון אם ינצחוני אמרו הדיוט שבנו נצחתם ואם

אמר לה ליה זכניה. דקיסר לרנן גמליאל שקניה: **שני יוצרים וכו'**. משל הוא. אלו היו שני יוצרים צעירנו אחד יוצר כלים מן המים וכו':

אמר לה לו. א"כ הקצ"ה אס מן המים הוא מצייר דמטפה סרוחה שהיא כמים הוא מוליד: **מן העפר לא כל סקן**. שצידו: **דני רבי ישמעאל סנא קל וחומר מכלי זכוים**.

וזו היא תשובה שהשיבה לנציה: **מה לנו זכוים שעמלן צרוח של אדם**. שכשהוא עושה אותו יש לו

שפופרת ונופח לתוכה וכן נשמע מפי האומנין: **יש להם סקניה**.

להטיין ולחזור ולעשות מהן כלי. והא דלמרינן צחגיגה (דף טו.) ונחמין

לאצדס ככלי זכוים לא שאין להם תקנה אלא שנספדין לשעתן ואין

מתקיימין: **עכשו שיש מים**. והכי נמי הקצ"ה יוצר את האדם מטפה קטנה שאין בה ממש וכו"ש שיכול

לצראתו מן העפר. אי נמי כל העולם כולו יצר מתואו: **ואס אי אסה מאמין**.

הקצ"ה יוצר מן העפר: **עכבר**. שוקרין אשקוריל ויש במינן שאין

נצראין על ידי תולדה: **היוס**. מתמיל לצרא ולנצחא מן העפר ולמחר

מהלך כשהוא נצרא כדלמרי" נשחיתת מוליך צהעור והרוטב (דף קט.):

ושמא סאמר נומן מרובה. שאותו שרץ אינו נצרא לאלתר אלא נומן

מרובה שזעזע או שזעזיים והתא סצור שאין הקצ"ה ממיה הממס לפי

שעה: **לך עלה להי וכו'**. חלון.

וראה שהיוס אין בו אלא חלון אחד למחר ירדו גשמים ונתמלא כולו חלונות **א"ל** הוא מינא

לגביהא בן פסיסא ווי לכון חיביא דאמריתון מיתי חייך דחייך מיתי דמיתי חייך **א"ל** ווי לכון חיביא

ופשיטנא לעקמותך מינך **א"ל** אם אתה עושה כן רופא אומן תקרא ושכר הרבה תמול ת"ר¹ בעשרים

וארבעה בניסן איתנמילו דימוסנאי מיהודה ומירושלים כשבאו בני אפריקא לדון עם ישראל לפני

אלכסנדרוס מוקדון אמרו לו ארץ כנען שלנו היא דכתיב: ארץ כנען לגבולותיה וכנען אבוהון דהנהו

אינשי הוה אמר להו גביהא בן פסיסא לחכמים תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן לפני אלכסנדרוס

מוקדון אם ינצחוני אמרו הדיוט שבנו נצחתם ואם אני אנצח אותם אמרו להם תורת משה נצחתכם

נתנו לו רשות והלך ודן עמהם אמר להם מהיכן אתם מביאים ראיה אמרו לו מן התורה אמר להן אף

אני לא אביא לכם ראיה אלא מן התורה שנאמר: **ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו**² עבד

שקנה נכסים עבד למי ונכסים למי ולא עוד אלא שהרי כמה שנים שלא עבדתונו אמר להם אלכסנדרוס

מלכא החזירו לו תשובה אמרו לו תנו לנו זמן שלשה ימים נתן להם זמן בדקו ולא מצאו תשובה מיד ברחו

והניחו שדותיהן כשהן זרועות וכרמיהן כשהן נטועות ואותה שנה שביעית היתה שוב [א] פעם אחת באו בני

מצרים לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון אמרו לו הרי הוא אומר: **זה** נתן את חן העם בעיני מצרים

וישאלום תנו לנו כסף וזהב שנמלתם ממנו אמר גביהא בן פסיסא לחכמים תנו לי רשות ואלך ואדון עמהן

לפני אלכסנדרוס אם ינצחוני אמרו להם הדיוט שבנו נצחתם ואם אני אנצח אותם אמרו להם תורת משה רבינו

נצחתכם נתנו לו רשות והלך ודן עמהן אמר להן מהיכן אתם מביאין ראיה אמרו לו מן התורה אמר להן אף

אני לא אביא לכם ראיה אלא מן התורה שנאמר: **וימושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה אמר**

להן אלכסנדרוס מוקדון החזירו לו תשובה אמרו לו תנו לנו זמן שלשה ימים נתן להם זמן בדקו ולא מצאו

תשובה מיד הניחו זרועות וכרמיהן כשהן נטועות וברחו ואותה שנה שביעית היתה ושוב פעם

אחת באו בני ישמעאל ובני קטורה לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון אמרו לו ארץ כנען שלנו ושלכם

(א) [הפסוקי בשנים עשר...]
כח כן וסמנין כו"ד וכו'
ירמין. ס גי' הערוך ערך
חלון ג' אין שם חלון פני'
אחד. א ועי' מגילת תענית
פ"ג. ו) [למקמן קה. מגילה
טו.]. ס) [ועי' הערוך ערך
גט אז שכמה [למקן וכו' פ"י
שער וואה וכו' ער
דצילקוט איהא אז שכמה
לקטין]. ו) [מנחות מד].
(ז) [נדרש"י שבע"י למתא].

תורה אור השלם
1. צו אבי בני ישראל
ואמרת אלהם פי אתם
באים אל הארץ כנען
ואת הארץ אשר תפול
לבם בגחלה ארץ כנען
לגבולתי: במדבר לד ב
2. ויאמר ארור כנען
עבד עבדים יהיה
לאחיו: בראשית ט כה
3. וזך נתן את חן העם
בעיני מצרים וישאלום
ועצלו את מצרים:
שמות יב לו
4. ומושב בני ישראל
אשר ישבו במצרים
שלשים שנה וארבע
מאות שנה: שמות יב כ
5. ואלה תולדות
ישמעאל בן אברהם
אשר ילדה להג המצרית
שפחת שרה לאברהם:
בראשית כה יב
6. ואלה תולדות יצחק בן
אברהם אברהם הוליד
את יצחק:
בראשית כה יט
7. ויהן אברהם את
כל אשר לו ליצחק:
ולבני הפילגשים אשר
לאברהם נתן אברהם
מתנת וישלחם מעל
יצחק בנו בעודו חי
קדמה אל ארץ קדם:
בראשית כה הו

גליון הש"ס
רש"י ד"ה חלון וכו'.
שיוצא מן היס. מיין בלשון
כש"י מנחות דף מה ע"ה
ד"ה ועלה:

הגהות הגר"א
[א] גמ' פעם אחת ממק:

לעזי רש"י
אשקור"ל [אשקור"ל]
צ"א